

UDK: 581.9:582.693(497.1)

BUDISLAV TATIĆ, ALEKSANDAR GIGOV, BRANIMIR PETKOVIĆ i PETAR MARIN

NOVO NALAZIŠTE ROSULJE (ROSICE, ROSIKE) DROSERA
ROTUNDIFOLIA L.(FAM. DROSERACEAE) NA
STAROJ PLANINI U SR SRBIJI

Institut za botaniku i botanička bašta
Prirodno—matematički fakultet, Beograd

Tatić, B., Gigov A., Petković, B. and Marin, P. (1985): *A new locality of the sundew (rosice, rosike) Drosera rotundifolia L. (fam. Droseraceae) on the Stara planina in the SR Serbia.* — Glasnik Instituta za botaniku i botaničke bašte Univerziteta u Beogradu, Tom XIX, 103—106.

A new locality of the species *Drosera rotundifolia L.* has been found on the mountain Stara planina in eastern part of SR Serbia. The species is found on the locality Jablaničko ravnište near of the Babin zub.

Key words: *Drosera rotundifolia L.*, new locality, SR Serbia, habitat, distribution.

Ključne reči: *Drosera rotundifolia L.*, novo nalazište, SR Srbija, stanište, rasprostranjenje.

Čolić (1965) o ovoj interesantnoj vrsti piše sledeće: „Rosulja, i kao veoma interesantna i za staništa visokih sfagnumskih tresava, karakteristična karnivorna biljka i kao prirodna retkost, značajan je element naše flore. Ovo utoliko više, što mnoge tresave, pod sve jačim uticajem antropogenog faktora i drugih činilaca, među kojima i povećanja stepena sušnosti područja u kojima se one u Srbiji javljaju, nestaju i tako nestaju i stanišni uslovi neophodni za opstanak rosulje kao vrste veoma tesno vezane za ovakve lokalitete na kojima se ova vrsta još uvek može naći, ispitati ih i, eventualno, preduzeti potrebne mere zaštite, kako bi se obezbedili uslovi za njen dalji opstanak i zadržavanje u sastavu dotičnih područja.”

Prvi pisani podaci o prisustvu rosulje *Drosera rotundifolia L.* na teritoriji Srbije potiču od J. Pančića (1884), koji je navodi za tresave na Vlasini i na Staroj planini na lokalitetu Koprena. A damović (1909) takođe navodi rosulju za Staru planinu i pri

opisivanju staništa kaže: „po mlakama i ritovima između Ravnog bučja i Svetog Nikole, oko Ponora i Krvavih bara.” Mišić (1951) opisao je nova nalazišta rosulje u SR Srbiji na planini Ostrozub u okolini sela Ruplja, prilažući spisak biljnih vrsta koje rastu na ovom lokalitetu. Hayek (1933) u flori Balkanskog poluostrva ovu vrstu navodi za Hrvatsku, Srbiju i Bugarsku. Domac (1950) ukazuje na prisustvo rosulje u Sloveniji, Hrvatskoj i Srbiji. Stojanovi Stefanov (1948) navode rosulju za Staru planinu (Zapadni Balkan), ali bez označavanja preciznijeg lokaliteta. Janković (1972) u IV tomu Flore SR Srbije u pogledu rasprostranjenosti vrste *Drosera rotundifolia* L. navodi lokalitete sa Vlasine i Ostrožuba.

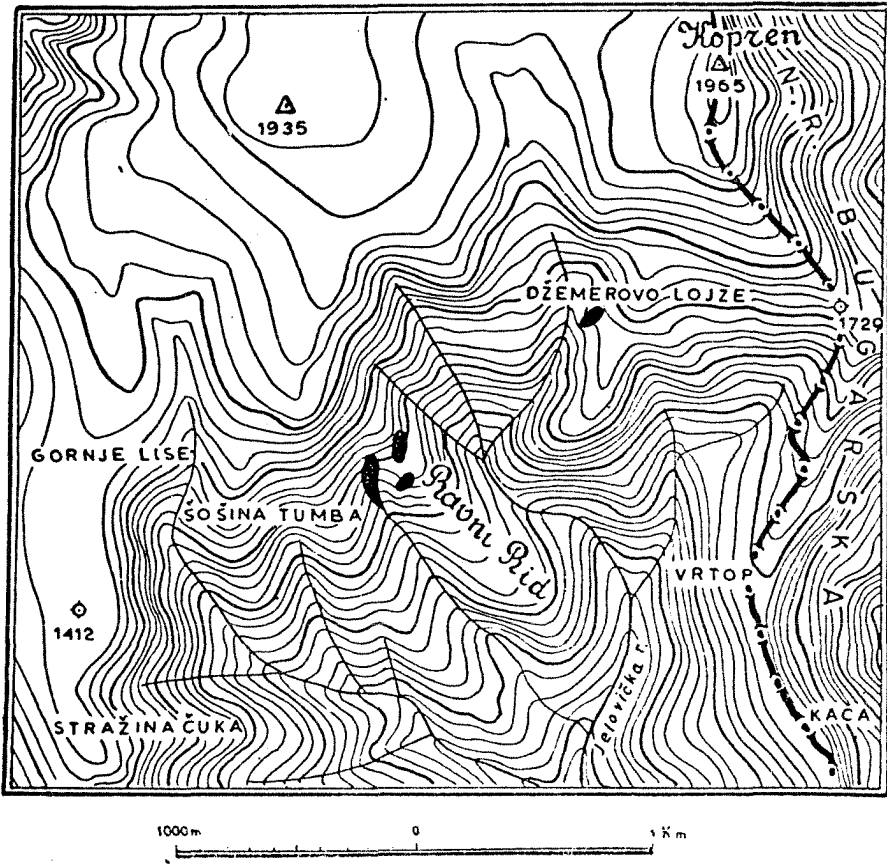
Čolić (1965) dalje piše: „Za sada, rosulja u Srbiji nije konstatovana u drugim područjima osim napred u literaturi navedenih. Štaviše, navedena nalazišta na Staroj planini J. Pančića i L. Adamovića u novije vreme nisu potvrđivana, jer Gigov (1956), Grebenšćikov (1950), Čolić (1960), Mišić i Popović (1963), Mišić i dr. (1978) u svojim radovima istina sa različitim pristupima u naučnim istraživanjima, ne navode rosulju. „Međutim, po usmenom saopštenju N. Randelovića rosulja je nedavno konstatovana u reonu Grdeličke klisure na lokalitetu od oko 600 m nadmorske visine, što ukazuje da još uvek ima neotkrivenih lokaliteta ove vrste.

Kartirajući vegetaciju Stare planine u slivu Jelovičke reke Čolić (1965) je u gornjem delu sliva, to jest u izvorišnoj čelenki, na stranama nazvanim Gornje Lisje, Šošina Tumba, Džemerovo Lojze, Vrtop, u visinskom pojasu između 1400 i 1965 m nadmorske visine otkrio nekoliko lokaliteta sa mahovinama tresetnicama i u njima rosuljom *Drosera rotundifolia* L. Za navedeni pojas on piše sledeće: „U ovoj visinskoj zoni na najvećem delu površine prostire se žbunasto—polužbunasta i travno—zeljasta zajednica tipa *Vaccinio Junipereto—Piceetum subalpinum* (Mišić i Popović 1954), u kojoj se ređe ili samo mestimično javlja smrča (*Picea excelsa* Link.), a veoma često i obilno klečica (*Juniperus nana* Willd.) i na karti koju ovom prilikom prilažemo crnim mrljama označavamo novootkrivena staništa rosulje sl. 1.

Boraveći na Staroj planini na terenskim istraživanjima tresetišta tokom 1963. godine otkrili smo omanju površinu sa belim mahovinama na lokalitetu Jabločkog ravništa, u ataru sela Kalne, nedaleko od Babinog zuba. Ovaj lokalitet nalazi se neposredno pored plantaže borovnice OOUR Džervin iz Knjaževca, a vrlo je ugrožen u pogledu opstanka jer se odatle treset vadi i odnosi za tehničku primenu.

Imajući u vidu činjenicu da je zajednica koju je Čolić opisao za ne tako udaljene lokalitete od Jabločkog ravništa to smo spisak vrsta nađenih na njemu uporedili sa spisakom vrsta Čolićevih lokaliteta, odnosno priložene tabele. Po broju vrsta lokalitet Jabločkog ravništa ne zaostaje za lokalitetima uključenim u njegovoj tabeli, a one su sledeće: *Sphagnum squarrosum*, *S. subsecundum*, *Carex stellulata*, *C. doodenowii*, *Potentilla erecta*, *Drosera rotundifolia*, *Deschampsia caespitosa*, *Eriophorum latifolium*, *Gentiana asclepiadea*, *Vaccinium myrtillus*, *Hypericum quadrangulum*, *Nardus stricta*, *Orchis sp.*, *Veratrum lobelianum*, *Saxifraga stellaris*, *Brunella vulgaris*, *Galium uliginosum* i dr.

Na geografskoj karti lokalitet Jabločko ravnište sa rosuljom *Drosera rotundifolia* L. ne izlazi izvan areala ove vrste na Staroj planini, na teritoriji SR Srbije. On u stvari leži između staništa na Koprnu na istoku i Svetog Nikole na zapadu. Međutim, i ovim saopštenjem ukazujemo na zadatak daljih istraživanja u pogledu zastupljenosti ove interesantne karnivorne vrste u nas, kao i da se proverí njeno održavanje na onim lokalitetima koji su u literaturi navedeni.

Sl. 1. – Nova nalazišta *Drosera rotundifolia* L. na Staroj planini. – Crne mrlje označavaju grupe lokaliteta rosulje.

New localities of *Drosera rotundifolia* L. – Black spots marked *Drosera rotundifolia* locality groups.

LITERATURA

- Adamić, L. (1908–1911): Flora jugoistočne Srbije. Rad Jugoslovenske akademije znanosti i umjetnosti, knj. 175, 177, 179, 183, 185, 188. Zagreb.
- Cvijić, J. (1896): Izvori, tresave i vodopadi u istočnoj Srbiji. Glas srpske kraljevske akademije, LI, Prvirazred 18. Beograd.
- Čolić, D. (1960): Retke, endemične i manje poznate biljke u predelu Stare planine. Zaštita prirode, br. 18–19. Beograd.
- Čolić, D. (1965): Nova nalazišta rosulje (*Drosera rotundifolia* L.) na Staroj planini–Istočna Srbija. Zaštita prirode, 29–30, Beograd.
- Čolić, D., Mišić, V. i Popović, M. (1963): Fitocenološka analiza visokoplaninske zajednice šeske vrbe i planinske jove (*Saliceto–Alnetum viridis* ass. nova) na Staroj planini. Zbornik radova Biološkog instituta NR Srbije, knj. 6, No 5. Beograd.
- Domac, R. (1950): Flora za određivanje i upoznavanje bilja. Zagreb.
- Gigov, A. (1956): Analiza polena na nekim tresavama Stare planine. Arhiv bioloških nauka, knj. 1. Beograd.

- Grebenščikov, O. (1950): O vegetaciji centralnog dela Stare planine. Zbornik radova Inst. za ekologiju i biogeografiju Srpske akad. nauka, knj. 1. Beograd.
- Hayek, A. (1933): *Prodromus Florae peninsulae Balcanicae*. Berlin—Dahlem.
- Horvat, I. (1949): *Nauka o biljnim zajednicama*. Zagreb.
- Janković, M. (1972): *Drosera* L. Flora SR Srbije IV. Srpska akademija nauka. Beograd.
- Jurišić, Ž. (1901): Prilog poznavanju mahovina u Srbiji. Spomenik Srpske kralj. akademije, XXXV, Prvi razred 5. Beograd.
- Katić, D. (1910): Vlasinska tresava i njezina prošlost, fitogeografska i paleobotanička studija. Spomenik Srpske kralj. akademije L, Prvi razred 8. Beograd.
- Košanin, N. (1910): Vlasina, biljno—geografska studija. Glas Srpske kralj. akademije, LXXXI, Prvi razred 33. Beograd.
- Mišić, V. (1951): Nova nalazišta *Drosera rotundifolia* L. u Srbiji. Zbornik radova Inst. za ekologiju i biogeog. Srpske akademije nauke, knj. 2. Beograd.
- Mišić, V. i Popović, M. (1954): Bukove i smrčeve šume Kopaonika. Arhiv bioloških nauka, br. 1—2. Beograd.
- Mišić, V. i dr. (1978): Biljne zajednice i staništa Stare planine. Posebna izdanja Srpske akad. nauka, knj. 49. Beograd.
- Pančić, J. (1883): Građa za floru kneževine Bugarske. Glasnik Srpskog učenog društva. Beograd.
- Pančić, J. (1884): Dodatak Flori kneževine Srbije. Beograd.
- Plavšić—Gojković, N. (1974): O rijetkim biljkama nacionalnog parka Plitvička jezera. Knj. Plitvička jezera, bilje i priroda. Nacionalni park Plitvička jezera.
- Simić, M. (1901): Prilog flori mahovina u Srbiji. Spomenik Srpske kralj. akademije, XXXV, Prvi razred 5. Beograd.
- Simonović, D. (1959): Botanički rečnik. Posebna izdanja Srpske akademije nauka, knj. CCCXVIII, Institut za srpski jezik, knj. 3. Beograd.
- Stojanov, N. i Stefanov, B. (1948): Flora na Balgarija. III izdanje Univ. Biblioteka, No 360. Sofija.
- Tatić, B. i Blaženčić, Ž. (1982): Akumulaciono jezero na Vlasini nije uslovalo nestanak rosulje (*Drosera rotundifolia* L.) sa ovog staništa. — Acta Biol. Jugoslavica. Ser. D. Ekologija. Vol. 17. No. 2. Beograd.

S u m m a r y

BUDISLAV TATIĆ, ALEKSANDAR GIGOV, BRANIMIR PETKOVIĆ and PETAR MARIN

A NEW LOCALITY OF THE SUNDEW (ROSICE, ROSIKE) *DROSERA* *ROTUNDIFOLIA* L. (FAM. DROSERACEAE) ON THE STARA PLANINA IN THE SR SERBIA

Institute of Botany and Botanical garden
Faculty of Science, Beograd

On the mountain Stara planina, eastern part of SR Serbia, on the locality Jablaničko ravnište near of the Babin zub, we have discovered a new locality (habitat) of the species *Drosera rotundifolia* L. This finding says that are not known all habitats with peatbog mosses till now, and thus means „rosulja” also.

The list of species on locality Jabločko ravnište is identical with phytocoenological table of association Čolić D. (1965).